

krvní zkoušky souhlasí, a kdyby všechny zúčastněné osoby, to jest ne-manželská matka, žalovaný a žalující dítě svým zástupcem souhlasily, měl se důkaz ten provést, kdyby pak některá z nich souhlas odepřela, mělo se toto odepření s důvody pro ně uváděnými hodnotiti podle § 272 c. ř. s. zároveň s ostatními výsledky průvodního řízení (rozh. č. 8931, 10371, 10925 a 10953 Sb. n. s.). Ježto však tento postup zachován nebyl, trpí odvolací řízení vadností vytčenou v § 503 č. 2 c. ř. s.

Čís. 15864.

Postoupený dlužník nemůže po oznámení postupu účinně namítati proti postupníkovi k započtení svoji vzájemnou pohledávku, vzniklou mu po postupu proti postupiteli.

(Rozh. ze dne 27. února 1937, Rv I 200/37.)

Bedřich S. postoupil dne 17. srpna 1932 žalovanému Dr. H-ovi své budoucí útratové pohledávky, které mu měly vzniknouti proti žalující firmě ve sporu C 303/32, zahájeném dne 19. srpna 1932. V tomto sporu bylo přiznáno S-ovi proti nyní žalující firmě V. dne 13. dubna 1933 540 Kč útrat druhé stolice a dne 2. listopadu 1935 518 Kč útrat třetí stolice. Ve sporu C 50/34, zahájeném dne 17. února 1934 S-em proti této firmě, bylo přisouzeno firmě V. proti S-ovi na útratách dne 24. listopadu 1934 531 Kč 40 h a dne 21. března 1935 570 Kč 90 h. Dopisem ze dne 26. listopadu 1935 oznámil žalovaný Dr. H. právnímu zástupci žalující firmy dotčené útratové pohledávky S-ovy a dopisem ze dne 9. prosince 1935 uvědomila žalující žalovaného, že kompensuje útratovou pohledávku S-ovu se svou vlastní útratovou pohledávkou proti němu. Nynější žalobou se žalující domáhá výroku, že pohledávka S-ova zanikla započtením a že exekuce, zahájená Dr. H-em proti ní k vydobytí postoupené mu útratové pohledávky S-ovy, jest nepřípustná. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud žalobě vyhověl, vycházejíc z hlediska, že postup útratové pohledávky S-ovy nabyl účinnosti teprve přisudkem útrat S-ovi, že vzájemné pohledávky S-ovy a žalující firmy se střetly teprve po tomto přisudku, totiž dne 2. po případě dne 26. listopadu 1935, a že žalující firma byla oprávněna provést započtení své vzájemné pohledávky s pohledávkou S-ovou žalovanému postoupenou. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody :

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu mohou býti předmětem postupu také pohledávky budoucí, není-li pochybnosti o osobě příštího dlužníka a o pohledávce samé co do jejího vzniku (srv. rozh. č. 10366, 5604 a 4740 Sb. n. s.). V souzeném případě pohledávka postoupená S-em Dr. H-ovi jest naprosto určitá jak co do osoby příští dlužnice, tak co do jejího vzniku, neboť byla postoupena pohledávka, která vznikne žalobci v určitém sporu proti jmenovanému odpůrci na útratách. Postup byl tudíž nejen platný, nýbrž také právně účinný již

od doby, kdy se stal, a správně proto vyslovil první soud, že řečeným postupem budoucí a na budoucím soudním přisudku závislá pohledávka S-ova již v době postupu přešla do jmění žalovaného (§ 1392 obč. zák.) a že v době přisudku tato pohledávka již nevznikla S-ovi, nýbrž postupníkovi, t. j. žalovanému. Jde tedy jen o výklad § 1442 obč. zák., podle něhož si dlužník může započísti pohledávku, kterou měl v době postupu proti prvnímu jejímu majiteli. Tento výklad jest v právní literatuře sporný. Část spisovatelů (srv. na příklad Ehrenzweig, System 1928 II/1, str. 266; Krčmář, Právo obligační 1932, str. 121; Unger v Grünhutově časopisu roč. XV, str. 544 a 549, poznámka 15; Hasenöhrl, Oesterr. Obligationenrecht 1890 II, str. 542, kde jsou v poznámce 30) uvedeni další autoři pro i proti dole uvedenému názoru) hájí názor, že postoupený dlužník může namítati postupníkovi pohledávky, které mu (dlužníkovi) vzešly před nabytím vědomostí o postupu proti postupiteli. Jiní (Klang-Bettelheim, Komentář IV, str. 358, Mayr, Lehrbuch III, str. 1914, Krasnopolski, Oesterr. Obligationenrecht 1910, str. 272, Stubenrauch 1903 II, str. 887, Krainz, System 1900 II, str. 178, pozn. 18 a mnoho jiných) jsou toho mínění, že rozhoduje doba postupu a nikoli doba uvědomění o postupu. Tomuto názoru se přiklonila též judikatura bývalého nejvyššího soudu rakouského (srv. rozh. Sb. Glaser-Unger st. ř. č. 4459 a zejména č. 12165). Nejvyšší soud dosud tuto otázku, alespoň v rozhodnutích uveřejněných, ex professo neřešil. Vyslovil sice v rozhodnutí č. 8285 Sb. n. s., že postoupený dlužník může i po oznámení postupu uplatniti proti postupníkovi započtením pohledávku, jež mu vznikla do postupu proti postupiteli a v rozhodnutí č. 5396 Sb. n. s., že může uplatniti námitku započtení, vznikla-li mu vzájemná pohledávka proti postupiteli do oznámení postupu, ale v případě posléz uvedeném tvrdila strana žalovaná sama, že jí vzájemná pohledávka vznikla do doby postupu, a ani v případě prv uvedeném nešlo přesně o řešení sporné otázky, o niž jde. K odůvodnění názoru, že dlužník může k započtení namítati vzájemnou pohledávku, vzniklou mu proti postupiteli v době mezi postupem a uvědoměním o postupu, poukazuje se především na ustanovení § 1396 obč. zák. (Krčmář l. c., Unger l. c., Zeiller, Komentář k obč. zák. IV., str. 172) a na to, že nelze právní stav dlužníkův zhoršiti postupem, o němž neví (Ehrenzweig l. c.). K odůvodnění opačného názoru se uplatňuje poukaz na doslov § 1442 obč. zák. a na to, že započtení předpokládá vzájemnost pohledávek, již v našem případě už tu není, poněvadž pohledávka postupitelova není již jeho majetkem (§§ 1438, 1441, první věta, obč. zák.). Nejvyšší soud se připojuje k názoru posléz vyloženému. Poukaz na § 1396 po případě na § 1395, druhá věta, obč. zák. není oprávněný. Dlužník jest ovšem podle § 1395, druhá věta, obč. zák. oprávněn zaplatiti postupiteli neb jinak se s ním vyrovnati, dokud mu postup není znám, avšak započtení neúčinkuje ipso iure, nestačí střetnutí se vzájemných pohledávek, nýbrž musí tu býti započítací projev (srv. na příklad rozh. č. 12133 Sb. n. s.). Může tedy postoupený dlužník provésti započtení s postupitelem, dokud mu postup nebyl znám, a tím zaniká postoupená pohledávka přes to, že byla již dříve postoupena postupníkovi; nemůže však dlužník k započtení namítati proti postupníkovi po oznámení postupu pohledávku,

vzniklou mu proti postupiteli po postupu. Předpis § 1442 obč. zák. mluví výslovně jen o pohledávce, kterou dlužník měl v době postupu proti postupiteli, nezmiňuje se vůbec o oznámení postupu, a stanovil tím výjimku z požadavku vzájemnosti pohledávek při kompensaci (§§ 1438, 1441 obč. zák.), kterýžto předpis jako každé ustanovení výjimečné nelze vykládati podle všeobecných pravidel vykládacích extensivně. Ježto v souzeném případě se postup pohledávky S-ovy stal dávno před vznikem pohledávky firmy žalující, nelze tu provésti započtení obou řečených pohledávek.

Čís. 15865.

Úprava československé měny.

Byl-li dluh splatný v cizině před účinností zákona č. 25/1934 Sb. z. a n., dlužník však svému závazku včas nedostál a octl se v prodlení, musí nahraditi věřiteli škodu nastalou kursovní diferencí v důsledku devalvace Kč a placení v devalvované měně.

(Rozh. ze dne 27. února 1937, Rv I 266/35.)

Žalující firma (mající sídlo v Německu) se domáhá na žalované firmě (mající sídlo v tuzemsku) náhrady škody (kursovní difference) vzniklé jí tím, že žalovaná nezaplatila dlužnou pohledávku v Kč v době dospělosti (20. listopadu 1933) v Německu, jak byla povinna, nýbrž teprve až za účinnosti zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

V devalvačním zákoně č. 25/1934 Sb. z. a n. bylo ovšem v odst. 3 čl. I stanoveno, že devalvovaná koruna nahrazuje ve všech právních poměrech, které počítají s korunou československou, dřívější měnovou jednotku v poměru 1:1. Nečiní se tam rozdíl mezi platy v tuzemsku a platy do ciziny. Podle této zákonem vyslovené zásady bylo tedy posuzovati také všechny platy konané do ciziny po účinnosti zákona, jež nastala dne 17. února 1934 (čl. V uved. zák.). Tím však není rozřešena otázka náhrady škody. Té otázky se devalvační zákon nedotýká, nýbrž dlužno ji posouditi podle obecných předpisů o náhradě škody, a nezáleží na tom, zda by bylo věc posuzovati podle práva tuzemského nebo cizozemského, protože zásady jsou tu v podstatě stejné. Není pochyby o tom, že by žalobkyně neměla nároku na náhradu škody, kdyby byla splatnost nastala po účinnosti zákona a kdyby žalovaná, zaplativší v den splatnosti, nebyla se octla v prodlení. Jestliže však splatnost nastala před účinností zákona, žalovaná svému závazku včas nedostála a byla v prodlení, musí nahraditi žalobkyni škodu, která jí vznikla z prodlení. Že žalobkyně skutečně byla poškozena tím, že se jí dosud (včas) zaplacení nedostalo, žalovaná strana sama připustila v odvolacím sdělení.